

Tuotespesifikaatio – tuotteen ominaisuudet, toiminnot ja muut vaatimukset

20.9.2024

Tuote- tai konseptikehitystyö aloitetaan tavallisesti asettamalla tuotteelle tavoitespesifikaatio, joka on olennainen osa tuotekehitysprosessia. Tavoitespesifikaatiossa määritellään tuotteen ominaisuudet ja toiminnot sekä tuotteelle asetettavat vaatimukset. Se toimii yksityiskohtaisena suunnitelmana, joka ohjaa tuotteen kehitysprosessia, varmistaen, että kaikki tuotteen kannalta tärkeät näkökohdat on otettu huomioon. Tuotespesifikaatio sisältää tyypillisesti tekniset vaatimukset, suorituskykyvaatimukset ja muut keskeiset tiedot, jotka varmistavat tuotteen laadun ja toimivuuden. Hyvin laadittu tuotespesifikaatio auttaa vähentämään virheitä, parantaa viestintää sidosryhmien välillä ja nopeuttaa tuotteen saattamista markkinoille.

Ohjeena tavoitespesifikaation asettamiseksi käytetään yleisesti neliportaista mallia, jossa ensimmäisessä vaiheessa valmistellaan luettelo ominaisuusmittareista (kuvio 1). Tavoitespesifikaation ominaisuusmittareina voidaan käyttää alustavaa tuotekuvausta, joka sisältää: 1) tuotteen kuvauksen, 2) tavoiteltavan ulkonäön, 3) tavoiteltavan maun, 4) tuotteessa käytettävät raaka-aineet, 5) tuotteen ravintosisällön, 6) tuotteessa mahdollisesti huomioitavia allergeeneja, 7) tuotteen pakkaustyypin, 8) tuotteen tavoiteltavat säilytysolosuhteet, 9) tuotteelle tarvittavat valmistuslaitteet ja -tilat sekä 9) tuotteen kotimaisuusastetavoitteen.

Toisessa vaiheessa kerätään kilpailijavertailutietoa esimerkiksi benchmarking-työkalulla. Hyviä menetelmiä ovat kilpailija-analyysit, jossa tunnistetaan suorat kilpailijat (samat tuotteet) ja epäsuorat kilpailijat (samanlaiseen käyttöön tarkoitetut eri tuotteet). Tuotteiden ominaisuuksien analysointi voidaan tehdä keräämällä tietoa koostumuksesta, ainesosista, annostuksesta ja vaikutuksista. Tämä voi sisältää tuoteselosteiden ja etikettien tarkastelun, tutkimusartikkeleiden lukemisen ja patenttien analysoinnin.

Markkinatutkimusraporteista voidaan saada tietoa kilpailevien tuotteiden ja kilpailijoiden markkinaosuudesta, hinnoittelustrategioista ja asiakassegmenteistä. Kuluttajatutkimukset voivat antaa arvokasta tietoa siitä, miten kilpailijoiden tuotteet koetaan markkinoilla. Messut, yhteistyöalan julkaisut, verkostot, ja asiantuntijakeskustelut ovat edelleen vahvoja tiedonhankintakeinoja. Näiden rinnalle on kuitenkin noussut esimerkiksi kilpailijoiden sosiaalisen median tilien asiakasarvostelut ja palautteet. Näistä saadaan tietoa, miten tuotteet vastaanotetaan ja mitkä ovat asiakkaiden yleisimmät valitukset ja kiitokset.

Kolmannessa vaiheessa ominaisuusmittareille asetetaan sekä ihanteelliset että marginaalisesti hyväksyttävät tavoitearvot. Tavoitespesifikaatiosta muodostuu alustava tuotekuvaus, joten neljännessä vaiheessa täytyy vielä pohtia tuloksia ja prosessia kokonaisuutena. Tuotespesifikaatio on usein kompromissi eri ominaisuuksien suhteen. Tyypillisesti kompromissi täytyy tehdä ominaisuuksien ja tuotantokustannusten välillä. Syötävissä tuotteissa ravintosisältö on olennainen osa luonnontuotteen tuotespesifiointia, koska siihen liittyy vahvasti sääntelyn noudattaminen ja tiedottaminen kuluttajille. Lisäksi pitää pohtia saako korostaa terveyshyötyjä vai onko tämä estetty alan asetuksilla. Avoimuuden korostaminen on tärkeää.

Kuvio1: Neliportainen malli tuotteen tavoitespesifikaation asettamisessa (kuvio: Jarmo Alarinta, 2023).

GS1-standardi on maailmanlaajuinen järjestelmä, joka mahdollistaa tuotespesifkaatiotietojen tehokkaan ja tarkan tiedonsiirron valmistajien, jakelijoiden ja vähittäiskauppojen välillä. GS1-standardin mukainen tiedonsiirto luonnontuotteiden tuotespesifikaatioissa parantaa tiedon läpinäkyvyyttä, yhdenmukaisuutta ja luotettavuutta koko toimitusketjussa. Tämä standardi auttaa varmistamaan, että kaikki toimitusketjun osapuolet voivat käyttää ja jakaa yhdenmukaisia ja luotettavia tietoja. Tämä auttaa valmistajia ja kauppoja toimimaan tehokkaammin ja vastaamaan paremmin kuluttajien tarpeisiin.

Jarmo Alarinta
DI, koulutuspäällikkö
SeAMK

Kirjoittaja on mukana MMM:n Ruokaviraston kautta rahoittamassa hankkeessa ”Luonnontuotealan täydennyskoulutus”, jota Helsingin yliopiston Ruralia-instituutti koordinoi. SeAMK, Arktiset Aromit ry ja Lapin ammattikorkeakoulu ovat mukana toteuttamassa hanketta. Tämä artikkeli perustuu **Markkinalähtöisen tuotekehityksen prosessit ja menetelmät** -opintojakson luentoon.

Aiemmin ilmestyneet artikkelit:

Ruokaturvallisuus perustuu hyvään elintarvikehygieniaan | Julkaisut @SeAMK Hyvä tuotteiden laadunhallinta turvallisuuden takeena | Julkaisut @SeAMK